

*Данилець Вікторія Володимирівна,
магістр, аспірантка та концертмейстер
кафедри музичної україністики
та народно-інструментального мистецтва
Навчально-наукового інституту мистецтв
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника
ORCID 0000-0002-3070-1778
danylets1985@gmail.com*

ТВОРЧІСТЬ ОЛЕКСАНДРА КОЗАРЕНКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ГУЦУЛЬСЬКОЇ СТИЛІСТИКИ ТА АРХЕТИПІВ

Мета роботи полягає у висвітленні жанрових, стилістичних та музично-композиційних елементів у творах О. Козаренка, окресленні формотворчої функції гуцульського фольклору в яскравих та самобутніх полотнах митця. **Методологія** дослідження передбачає використання аналітичного, теоретичного та узагальнюючого методів опрацювання наукового матеріалу. **Наукова новизна** дослідження випливає з концепції аналізу музичних творів з огляду на їх стилістично-семіотичні та архетипні параметри, що вказують на самобутню національну доміную, яка є переважаючим компонентом у творчості О. Козаренка. Яскравим підтвердженням вищесказаного є музична структура циклу фортепіанних мініатюр «Писанки». У мініатюрах використаний образ писанки, і композитор у кожній фортепіанній п'єсі репрезентує нову версію художнього втілення національних символів, що в даному контексті виступають у вигляді рельєфних музично-композиційних ознак гуцульської стилістики. **Висновки:** яскравий національний стиль творчості О. Козаренка зумовлений диференційованим підходом до вибору відповідної художньої образності, що виявляються у зверненні композитора до архетипних явищ національної культури. Стилістична структура його композицій випливає із конкретних музично-виразових та технічно-композиційних характеристик, які є переосмисленням та майстерною трансформацією гуцульського мелосу, ритміки, ладових та тембральних рис. Яскравим втіленням гуцульської стилістики є ряд творів О. Козаренка, серед яких – «Український реквієм», «Concerto Rutheno» та цикл п'єс для фортепіано «Писанки». Застосування окреслених параметрів виразності в поєднанні з індивідуальним почерком митця, сповненого свіжих та цікавих сучасних методів, надають його композиціям неабиякої мистецької виразності, підкреслюючи вкотре глибину та перспективність фольклорного першоджерела.

Ключові слова: О. Козаренко, гуцульська стилістика, архетип, українська музика, фольклор, композиторська творчість.

Данилець Вікторія Володимирівна, магістр, аспірантка і концертмейстер кафедри музичної україністики і народно-інструментального мистецтва навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Творчество Александра Козаренка сквозь призму гуцульской стилистики и архетипов

В статье рассмотрено творчество Александра Козаренка, известного украинского композитора второй половины XX века. Проанализирована важная роль гуцульской стилистики в индивидуальном творческом стиле художника. Также представлена семантика творческого метода композитора, которая включает широкий круг символов, образов и знаков, составляющих сущность национальных архетипов в их сложной семиотической взаимосвязи. **Цель работы** заключается в рассмотрении жанровых, стилистических и музыкально-композиционных элементов в произведениях А. Козаренка. Подчеркивается формообразующая функция особенностей гуцульского фольклора в ярких и оригинальных полотнах композитора. **Методология** исследования предполагает использование аналитического, теоретического и обобщающего методов обработки научного материала. **Научная новизна** исследования вытекает из концепции рассмотрения музыкальных произведений в контексте эстетических, стилистических и архетипичных параметров, которые подчеркивают национальную доминанту, преобладающую в музыкальном языке Козаренка. Подтверждением вышесказанного выступает цикл фортепианных миниатюр А. Козаренка «Писанки», где использован яркий национальный образ писанки, а в музыкальной структуре каждой миниатюры искусно экспонируются элементы гуцульской стилистики, подчеркивающие вариационность и импровизационный характер, который присущ аутентичной карпатской музыке. **Выводы.** Национальный стиль творчества А. Козаренка обусловленный дифференцированным подходом к выбору соответствующей семантики и образности, которая нашла свое отображение в архетипичных явлениях национальной культуры. Музыкально-выразительная и стилистическая структура произведений А. Козаренка является результатом творческого переосмысления гуцульского мелосу, ритмики, ладовых и тембральных особенностей аутентичной карпатской музыки. Органический сплав индивидуального композиторского почерка и гуцульской стилистики представлен в своеобразных композициях Козаренка, таких, как «Украинский реквием», «Concerto Rutheno», цикл фортепианных миниатюр «Писанки».

Использование очерченных параметров выразительности в соединении с интересными современными композиционными приемами, придают произведениям Козаренка свежести и самобытности, подчеркивая глубину и перспективность фольклорного первоисточника.

Ключевые слова: А. Козаренко, гуцульская стилистика, архетип, украинская музыка, фольклор, композиторское творчество.

Danylets Viktoriia, master's degree, postgraduate student and accompanist on the department of Ukrainian music and folk instrumental art of Precarpathian National University by Vasyl Stefanyk

Creativity of Alexander Kozarenka through the prism of Hutsul style and archetypes

Purpose of the article. In the article is described A. Kozarenko's creative work is described. Kozarenko is a well-known Ukrainian modern composer of the XX century. Kozarenko's music style includes many aspects. The main feature of his musical language is expressed in national elements, such as the Hutsul stylistic and archetypes. In the research is outlined semantics of Kozarenko masterworks. It contains a lot of symbols, signs and national archetypes. The aim of this article is to describe the genre, stylistic and expression features in Kozarenko music works. Also, the research emphasizes the attention on formulating function of the Hutsul folk elements in a composer's creative manner. **A methodology** of research predicts by using analytical, theoretical and generalizing science methods. **Science novelty** of article represents a conceptual analysis of music compositions in the stylistic and archetypal context. Those artistic features outlined national dominant of Kozarenko composer's style. The music structure in Kozarenko piano cycle of pieces «Pysanky» presents an original interpretation of the Hutsul folklore elements. **Conclusions:** a Bright national style of Kozarenko music creates new semantic, which contains deeply archetypal experience and effects to the musically expressive parameters, such as melody, rhythmic, harmony, and timbre. The Hutsul stylistic is important in formulating infamous material masterworks of Kozarenko, for example, «Ukrainian Requiem», «Concerto Rutheno» and piano cycle «Pysanky». The cymbals timbre role is divided into two functions in «Concerto Rutheno»: firstly, it creates expressive, authentic character to music structure, secondly, the cymbals timbre acts as a national sound symbol. Semantics and the stylistic basis of «Concerto Rutheno» followed by common genre of the Hutsul folklore, so-called kolomyjka. Kolomyjka's influence caused genre contrast in «Concerto Rutheno» because it includes two different genre models – slow song and fast dance. Those special features of kolomyjka influenced genre, timbre and music structure of «Concerto Rutheno» and many others masterpieces by Kozarenko. Key role in Kozarenko's music language plays folklore dominant, except the Hutsul authentic music tradition. Also, Kozarenko used modern composer's methods and techniques; it adds particular expression to his musical language and new embodiment of the Hutsul elements.

Key words: A. Kozarenko, The Hutsul stylistic, archetype, Ukrainian music, folklore, composer create work.

Українська музика – яскраве та самобутнє явище в контексті світового мистецтва другої половини ХХ століття. Особливе значення в семантичній та художньо-образній структурі професійного музичного мистецтва України має фольклорне першоджерело у його багатобарвній естетичній та жанрово-стильовій палітрі. Вагому роль в музиці українських композиторів ХХ століття відіграє гуцульська традиція у її формотворчій та музично-виразовій варіантності, з численною кількістю символів, кодів, знаків народної творчості, зосереджених в архетипах національної культури.

Актуальність теми дослідження полягає в окресленні та узагальненні впливу ознак гуцульської стилістики та архетипів на музичні полотна О. Козаренка. Адже творчість митця є унікальною композиторською інтерпретацією змістовних та формальних характеристик гуцульського фольклору, які збагатили його національну музичну мову етнохарактерними інтонаціями, ритмами та своєрідною тембральною новизною.

Мета дослідження полягає у висвітленні жанрових, стилістичних та музично-композиційних елементів у творах Козаренка, окресленні формотворчої функції гуцульського фольклору в самобутніх полотнах митця.

Аналіз досліджень і публікацій. Суміжну тематику до пропонованої статті досліджували видатні українські музикознавці: О. Бенч, О. Козаренко, О. Коменда, Ю. Матасова. Значної уваги заслуговує монографія О. Козаренка «Феномен української національної музичної мови», де автор ґрунтовно дослідив та охарактеризував особливості української національної музичної мови, як складної багаторівневої системи, що вирізняється своєю різноплановою художньо-образною та естетичною тематикою. Унікальну творчу особистість О. Козаренка у своїй монографії «Олександр Козаренко – піаніст, композитор, музикознавець» висвітлює О. Коменда.

Виклад основного матеріалу. Архетип є структуроутворюючим елементом духовного та ментального досвіду народу. Сукупність архетипних уявлень у вигляді міфологічних, релігійних і фольклорних образів передається від покоління до покоління, узагальнюючи важливі етапи емоційно-інтелектуального досвіду етносу.

Засновник теорії колективної свідомості та архетипів, К. Юнг, відносить архетип до несвідомої діяльності людини. Психолог стверджує, що архетипи – це «вроджені психічні структури,

зосереджені в глибинах «колективного несвідомого», які закладають підвалини як специфічно національної, так і загальнонародської символіки» [6, 64].

Окрім універсальних архетипів, в кожній культурі існують національні архетипи. Архетипи національної культури відображають глибокі духовні особливості народу, і втілені в художній творчості етносу.

В українській культурі велике значення має архетип Матері, також поширеними є архетипи серця, софійності, слова та природи. Архетип софійності уособлений в образі старого мудреця. Архетип природи, втілений у символіці сонця, яке дає енергію та світло всьому живому.

В контексті національної культури особливою своєрідністю вирізняється гуцульський фольклор з багатим світом образів, символів, виражених в архетипних формах народної творчості.

Важливе значення в звичаєвій традиції гуцулів відіграють явища природи – сонце, місяць, зірки, дощ, грім. Особливе ставлення до природи, як до живої та мудрої субстанції, вирізняє екзистенціальні риси у світосприйнятті гуцульського етносу.

В традиційній карпатській культурі культивується шанобливе відношення до сімейних цінностей, до предків, і виражається в архетипі батька-господаря, що символізує основу сім'ї. Також можна простежити існування архетипу діда, що уособлює мудрість поколінь, спадкоємність традиції.

Особливе місце в духовному просторі гуцульського етносу посідає архетип вогню, або «живої ватри», що виконує функцію захисту, оберегу сім'ї, також уособлює трансцендентальний зв'язок із предками та виступає об'єднуючим символом світу живих і мертвих, підкреслюючи високі духовні цінності гуцулів по відношенню до сім'ї, родини, роду.

Гуцульський фольклор з його багатою художньо-образною сферою представляє ряд ідей та напрямів для втілення в композиторській творчості. Окрім образної сфери, що представлена вищевказаними архетипними формами, гуцульська традиція репрезентує широкий діапазон музичних тем, інтонацій, своєрідних ритмічних фігур та характерних ладових особливостей.

Гуцульська музична традиція здебільшого представлена інструментальними жанрами, переважають запальні ритмічні танці – аркан, коломийка, гуцулка та ін.

Особливої своєрідності та самобутності карпатській музиці надає їй специфічний інструментарій: скрипка, басоля (віолончель), контрабас, сопілка у її різновидах (теленка, денцівка, флюяра, дуда), цимбали, трембіта, дрімба, барабан, бубон. Вказаний інструментарій визначає характерну тембрально-колеристичну палітру гуцульського музичного фольклору, надаючи йому яскравих виразових ознак.

Окрім своєрідного тембрального забарвлення, гуцульська музика має свій характерний лад – двічі гармонічний мінор, або гуцульський лад з підвищеними IV та VII ступенями.

Яскравим виконавським взірцем народного музикування гуцулів є ансамбль «Троїста музики». До складу ансамблю входить скрипка, якій належить ведення мелодії, цимбали здебільшого відіграють гармонічну та фактурно-тембральну функцію, а також ударні – бубон або барабан, які підсилюють ритмічну лінію музичної структури.

Окрім наведених основних функціональних ліній ансамблевого музикування «троїстої музики», слід відзначити також допоміжні інструменти. Це, зокрема, ті, що доповнюють мелодіку візерунковою орнаментикою – сопілка; а інструменти з бурдонними голосами, що збагачують мелодичну лінію підголосками та урізноманітнюють гармонічну палітру – це флюяра, дводенцівка, дуда.

Унікальною особливістю ансамблю «троїста музика» є вільна імпровізаційна виконавська манера учасників, де кожен інструменталіст виявляє свої індивідуальні віртуозні можливості, утворюючи явище інструментальної колективної імпровізації.

В контексті гуцульської стилістики важлива архетипна роль належить жанру коломийки, як головного символу карпатського фольклору. Вона стала одним з фундаментальних стилеутворюючих факторів в українській музиці XX століття.

Батьківщиною коломийки вважається Покуття (від назви її географічного центру – Коломиї). Коломийка відноситься до пізніх жанрів фольклору, оскільки виникла наприкінці XVIII століття, а значного поширення набула з 30-х років XIX століття.

Коломийка – дуже поширений жанр карпатського народного мистецтва, представлена у трьох жанрових різновидах, у вигляді пісні, танцю та інструментальної музики. До визначальних ознак коломийки відносяться ладовий, гармонічний та ритмічний чинники, які мають сталі виразові риси при їх різноманітному варіюванні. Ладову структуру коломийок характеризує гуцульський лад з підвищеними IV та VII ступенями, який визначає своєрідність цього жанру.

Ритміка коломийок заслуговує окремої уваги, репрезентуючи широкий спектр різноманітних фігурацій, переважно пунктирного характеру, часто використовується тріольний виклад. Також для

даного жанру характерні змінна метро-ритміка та синкопованість, виразне підкреслення сильної долі такту.

Окреслені вище параметри жанру коломийки яскраво доповнює розгорнута динамічна шкала. Також важливе значення в контексті даного жанру відіграють штрихи та виразна артикуляція музичного тематизму.

Стисло окреслені риси коломийки вказують на її значні художні якості в контексті композиторського переосмислення. Адже риси коломийковості наповнили фольклорною семантикою творчість нової генерації композиторів, серед яких вагома роль в переосмисленні гуцульської традиції належить О. Козаренку. Активне звернення до коломийки вирізняє творчий метод композитора. Семантика жанру коломийки виражає категорію руху по колу, що символізує циклічність природних та життєвих явищ.

Митець на високому художньому рівні переосмислив гуцульський фольклор, по-новому відчув та втілює жанрову сутність коломийки, якій притаманний широкий діапазон музично-виразових ознак: чітко виражені ритмічні та інтонаційні характеристики звукового матеріалу поєднані із високою емоційною насиченістю представляють багатий матеріал для композиторської інтерпретації. Самобутність характерних ознак коломийковості вказує на її художню унікальність та універсальність.

Гуцульська стилістика виразно присутня в фортепіанних п'єсах О. Козаренка – «Писанках». В музичній тканині «Писанки» № 1 (Andante) відчутні ознаки коломийковості: характерний пунктирний ритм, виклад тріолями, поліритміка, імпровізаційність та використання пентатоніки та гуцульського ладу з підвищеними IV та VII ступенями.

Написана мініатюра у формі канону. Тема п'єси складається з трьох тактів і проходить в басовій партії. Ритмічна структура віддзеркалює впливи автентичного карпатського музикування. Фактуру наповнюють дисонуючі звучання та паралельні інтервальні ходи, характерні риси для авангардної музики.

«Писанка» № 2 має жвавий скерцозний характер, в мініатюрі також виразно прослуховуються жанрово-стильові особливості коломийки, використаний гуцульський лад. Окрім етнохарактерних жанрових ознак, в мініатюрі використані стильові риси джазу, які органічно поєднуються з імпровізаційним характером коломийкової структури.

Основній темі притаманний гострий і чіткий ритмічний контур, що виконується *tubato*. Прискорена повторюваність одного звуку в фортепіанній фактурі сприймається як звучання цимбал. Цей остинатний прийом став характерним для творчого почерку Козаренка, і був використаний в «Concerto Rutheno».

Візерункова мелізMATИКА мелодичної лінії викликає асоціації із віртуозним сопілковим звучанням, що сповнене гнучких фігурацій та пасажів, які урізноманітнюють та збагачують мелодію підголосками.

Для влучної передачі художнього образу композиції важливою є виразна артикуляція та підбір виконавцем відповідних штрихів та добре продумана тембральна характеристика кожного пласта фортепіанної фактури.

В «Писанці» № 3 композитор використав інтонаційний комплекс весільної пісні села Коршів, записану видатним польським фольклористом XIX століття Оскаром Кольбергом. Основна тема мініатюри в початковому викладі проводиться на *piano*. Впродовж розгортання музичного матеріалу тема набуває тематичного та динамічного розвитку, і виконується наприкінці твору на *fortissimo*.

В «Писанці» № 3 яскраво відчутні впливи сецесійного стилю, це виявляється в складній поліметричній організації музичної тканини, також в даній мініатюрі велику формотворчу роль відіграє ключовий принцип сецесії – орнаментика, що виражена значною кількістю форшлагів, мордентів, мелізмів, трелей та арпеджіо.

Гуцульський лад є формотворчим чинником в ладогармонічній палітрі «Писанки» № 4. Інтонаційною основою даної мініатюри виступають автентичні весільні награвання села Мишин (Верховина). В «Писанці» № 4 використано риси повільної «гуцулки до слухання», в музиці переважає розповідний характер музичного вислову. В музичній тканині відбувається варіантно-варіаційний розвиток тематизму, що надає їй ознак імпровізаційності.

«Писанка» № 5 виступає яскравим тематичним та жанровим контрастом до попередньої п'єси, і занурює в атмосферу запальної стихії гуцульського танцю. В основі музичного тематизму використане автентичне награвання села Мишин – «гуцулка до танцю».

Фортепіанну фактуру пронизує токатний виклад. Стрімкий ритмічний контур коломийки проводиться в низькому регістрі, створюючи ефект безперервного руху. «Писанка» № 5 є

кульмінацією, вона виступає виразним динамічним узагальненням циклу, утворюючи життєствердний дух гуцульської танцювальної стихії.

Фортепіанний цикл «Писанки» Козаренка вирізняється свіжістю та новизною авторського прочитання ознак гуцульського фольклору, зокрема по-новому втілені жанрово-стильові елементи коломийки, що вплинули на виразність та самобутність музичної мови циклу.

Гуцульська стилістика, окрім фортепіанної музики, значною мірою присутня і в симфонічних полотнах Козаренка: III частина Скрипкового концерту та «Concerto Rutheno». Серед виразових засобів цих симфонічних творів вагому роль відіграють фольклорні ознаки: велика роль ударних інструментів, використання тембру цимбал у Скрипковому концерті, імітація цимбального звучання, використовуючи ефект препарованого фортепіано в «Concerto Rutheno». Гуцульська семантика є вагомим художньо-тематичним чинником інтонаційної, фактурної, тембральної та ладогармонічної структури творів, включаючи сонористичні та алеаторичні вкраплення.

Елементи гуцульської стилістики використані в балеті Козаренка «Дон Жуан з Коломиї». Цей масштабний цикл складається з ряду самостійних творів: «Оро» для ансамблю ударних інструментів, «Інвенції» для чотирьох мелодійних інструментів та «Concerto Rutheno» для камерного ансамблю. Композиція циклу «Інвенції» – це тричастинний цикл, де використані елементи алеаторики. I частина відтворює національний колорит засобами мелодичного контуру, який побудований по звуках гуцульського тетраорду. Також гуцульська інтонаційна сфера характерна для II частини «Інвенції». III частина твору вирізняється своєю різнобарвною тематичною палітрою, в яку включені риси напівгуцульської та напівеврейської мелодики.

Звершує балет твір «Concerto Rutheno», що вирізняється жанровою різноманітністю: в композиції простежуються риси concerto grosso, сольного концерту та малого поліфонічного циклу. В основі твору лежить драматургічний принцип змагання concertino і tutti. Головні ролі відіграють два інструменти – препароване фортепіано в I частині, а в II частині – бонги. Жанрово-стильова основа концерту виростає на матеріалі коломийки, яка використана у двох жанрових моделях – повільної пісні та швидкого танцю. Звідси впливає жанровий, темповий та образний контраст, що увиразнює драматургію концерту.

На ознаки гуцульської стилістики вказує варіантний принцип розвитку тематизму, характерний для традиційного музикування гуцулів. I частина характеризується імпровізаційністю з прийомми алеаторики. Національний колорит досягається використанням в гармонічній структурі твору гуцульського ладу та звучанням препарованого фортепіано, що тембрально звучить, як цимбали. Виразно риси гуцульської стилістики представлені в III частині концерту: акцентована ритміка, коломийкові мотиви, паралельні квінти, тритони. Токатність та хроматизація фактури підводять до кульмінації концерту, де звучить тема, схожа інтонаційно на пісню «А як тую коломийку зачую». Художньо-образна палітра балету «Дон Жуан з Коломиї» репрезентує багатство музично-виразових засобів, якими оперує Козаренко, поєднуючи свою композиторську майстерність із самобутнім гуцульським фольклором, прадавними символами та архетипами.

Риси гуцульської стилістики в поєднанні із духовною символікою виразно представлені в «Українському реквіємі» Козаренка для симфонічного оркестру, мішаного хору та солістів. Твір складається з 11-ти частин. I частина «Introitus» розпочинається вступом цимбалів, що вводить в атмосферу народного музикування. Музичну структуру сповнюють поліфонічні та кластерні фігурації, характерний імпровізаційний виклад матеріалу. В II частині «Dies irae» фактура набуває динамізації та симфонізації. Велику драматургічну та виразову функцію в цій частині відіграє велика кількість ударних інструментів. Основний мотив постійно варіюється, експресивно звучить і хор, і оркестр. Яскравим вкрапленням гуцульського колориту є введення композитором звучання трьох трембіт, які ведуть імпровізаційну музичну лінію разом із ксилофоном, маримбою, військовим барабаном, великим барабаном і тарілками. В III частині «Rex tremendae» автор використав символіку хреста, що стала головним композиційно-структурним елементом даної частини. Принцип тематичного та стильового контрасту присутній в «Confutatis». В цій частині спостерігаємо алюзії до однойменної частини реквієму В. А. Моцарта, а ритмічна і тембральна структура частини має тісний зв'язок із «Гуцульським триптихом» М. Скорика («Танець Чугайстра»), – влучно відмічає О. Коменда. [4, 98]. Ця частина є підготовкою до кульмінації – «Молить Бога Україна». «Lacrimosa» витримана в традиційному скорботно-молитовному характері. «Offertorium» – пасакалія, де знову використаний мотив «хреста», і символічно проводиться 7 разів. Піднесено і велично звучить «Sanctus». «Agnus Dei» виконується камерним ансамблем, де початкова тема належить цимбалам. «Lux aeterna» звучить як давньослов'янська колядка з приспівом «Дай, Боже наш». Фоном для хорового звучання виступає цікавий та самобутній інструментальний ансамбль, до складу якого

входять автентичні гуцульські інструменти – дрімба, пташка, теленка та ін. Заключний розділ «Libera me» побудований на тематизмі початкової частини.

Використання звучання цимбалів сприймається як виразний лейтмотив, який надає музиці реквісму своєрідного традиційного колориту, і виступає в ролі драматургічних арок, що проходять крізь весь цикл, підкреслюючи фольклорну домінанту композиції.

Наукова новизна дослідження випливає з концепції аналізу музичних творів з огляду на їх стилістично-семіотичні та архетипні параметри, що вказують на самотню національну домінанту, яка є превалюючим компонентом у творчості Козаренка. Яскравим підтвердженням вищесказаного є музична структура циклу фортепіанних мініатюр «Писанки», в цих мініатюрах використаний виразно національний образ писанки, і композитор в кожній фортепіанній п'єсі репрезентує нову версію художнього втілення національних ознак та символів, що в даному контексті виступають у вигляді рельєфних музично-композиційних символів з яскраво вираженою гуцульською характеристикою.

Висновки. Яскравий національний стиль творчості Козаренка зумовлений диференційованим підходом до вибору відповідної художньої образності та семантики, що виявляються у зверненні композитора до архетипних явищ національної культури. Стилiстична структура його композицій впливає із конкретних музично-виразових та технічно-композиційних характеристик, які є переосмисленням та майстерною трансформацією гуцульського мелосу, ритміки, ладових та тембральних ознак. Яскравим втіленням ознак гуцульської стилістики виступає ряд творів Козаренка, серед яких – «Український реквієм», «Concerto Rutheno» та цикл п'єс для фортепіано «Писанки». Застосування окреслених параметрів виразовості в поєднанні з індивідуальним композиторським почерком митця, сповненого сучасних композиційних прийомів, надають його композиціям мистецької виразності, підкреслюючи вкотре глибину та перспективність фольклорного першоджерела.

Література

1. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів: монографія. К.: Український світ, 2002. 231 с.
2. Головинский Г. Л. Композитор и фольклор: монографія. М.: Музыка, 1981. 279 с.
3. Козаренко О. В. Феномен української національної музичної мови: монографія. Львів: НТШ, 2000. 284 с.
4. Коменда О. І. Олександр Козаренко – піаніст, композитор, музикознавець: монографія. Луцьк: Вежа, 2017. 248 с.
5. Лосев А. Ф. Форма – Стиль – Выражение: монографія. М.: Мысль, 1995. 944 с.
6. Матасова Ю. Р. Архетип у романістиці Ф.С. Фіцджеральда та В. Домонтовича: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук: 10.01.05. Київ, 2005. 15 с.
7. Медушевский В. В. Музыкальный стиль как семиотический объект. Советская музыка. 1979. № 3. С. 30-39.

References

1. Bench-Shokalo, O. G. (2002). Ukrainian choral singing. Kyiv: Ukrayinskyj svit [in Ukrainian].
2. Golovinskiy, G. L. (1981). Composer and folklore. Moscow: Muzyka [in Russian].
3. Kozarenko, O. V. (2000). Phenomenon of Ukrainian national musical language. Lviv: Ukrainoznavcha biblioteka NTSh [in Ukrainian].
4. Komenda, O. I. (2017). Oleksandr Kozarenko – pianist, composer, musicologist. Luck: Vezha [in Ukrainian].
5. Losev, A. F. (1995). Form – Style – Expression. Moscow: Mysl [in Russian].
6. Matasova, Yu. R. (2005). Archetype in novels by F. S. Fitzgerald and V. Domontovych. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].
7. Medushevskiy, V. V. (1979). Musical style as semiotical object. (Issue 3), (pp. 30-39). Moscow: Sovetskaya muzyka. [in Russian].